

Avd för vård och omsorg
Hasse Knutsson

Landstingsstyrelserna, regionstyrelserna i
Skåne och Västra Götaland samt
kommunstyrelsen i Gotlands kommun

Komplettering av riksavtalet för utomlänsvård för att trygga tillgången till vård för intagna på anstalt och institution

Dnr 07/2430

Förbundsstyrelsens beslut

Styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting beslöt vid sammanträde den 11 april 2008

att godkänna föreliggande komplettering av rekommendationen riksavtalet för utomlänsvård för att trygga tillgången till vård för intagna på anstalt och institution, med giltighet fr.o.m. den 1 oktober 2008, enligt förslag i denna skrivelse, samt

att i skrivelse till landstingen, regionerna och Gotland rekommendera dem att godkänna och tillämpa denna rekommendation.

Bakgrund

I betänkandena, från Nationell psykiatrisamordning, Vård och stöd till psykiskt störda lagöverträdare (SOU 2006:91) samt Ambition och ansvar (SOU 2006:100) föreslogs att riksavtalet för utomlänsvård kompletteras med bestämmelser för att trygga tillgången till vård, psykiatrisk och somatisk, för de personer som är intagna på anstalt eller institution utanför sitt eget hemlandsting. Riksavtalet är en rekommendation till landstingen och det innehåller en rad bestämmelser om vad som gäller när en person får vård utanför sitt hemlandsting.

Ibland får personer som är intagna på anstalt/institution problem med att få icke akut vård i sitt vistelselandsting, då personens hemlandsting inte vill betala för utförd icke akut vård eller när ett vårdlandsting inte vill ta emot en patient utan en remiss/betalningsförbindelse från patientens hemlandsting. Även vid akut vård av en patient kan det uppstå problem, då riksavtalet reglerar att en sådan patient snarast överförs till hemlandstinget för fortsatt vård. För att underlätta smidiga insatser från vårdlandstinget är det nödvändigt att patientens hemlandsting i dessa fall fullt ut accepterar den medicinska bedömning som görs av vårdlandstinget. Det innebär således ett undantag från etablerade principer om att hemlandstingets bedömning av vårdbehovet skall gälla. Vidare skall inte bestämmelserna om utfärdande av remiss/betalningsförbindelse till vårdlandstinget gälla, utan det är vårdlandstingets remissregler inom öppen vård som skall tillämpas.

Det faktum att de personer som är intagna på anstalt eller institution vistas där

under tvång och har blivit placerade utanför sitt eget landsting efter myndighetsbeslut motiverar ett undantag från de gällande principerna. Motsvarande undantag tillämpas i de fall när personer erbjuds vård med stöd av socialtjänstlagen utanför det egna hemortslandstinget. Det landsting som tillhandahåller vård skall ersättas för sina kostnader från patientens hemlandsting i enlighet med reglerna i riksavtalet.

Nya kompletterande regler i riksavtalet

Mot bakgrund av ovanstående föreslås följande komplettering (kursiv stil) av kap 3 i riksavtalet, s 7.

”3 Akut- och förlossningsvård samt vård av vissa patienter

En patients hemlandsting ersätter öppen och sluten akut- och förlossningsvård *samt vård av vissa patienter* som ges enligt följande bestämmelser.

3.1 Den som under vistelse inom vårdlandstinget till följd av sjukdom, skada eller havandeskap omedelbart behöver tas in för sluten vård eller tas om hand för öppen läkarvård eller sjukvårdande behandling.

3.1.a *Den som till följd av vård med stöd av lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU), lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård (LRV) lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård (LPT) socialtjänstlagen (2001:453) SoL, eller som är häktad eller föremål för kriminalvård i anstalt, under vistelse inom vårdlandstinget till följd av sjukdom, skada eller havandeskap omedelbart eller icke omedelbart behöver tas in för sluten vård eller tas om hand för öppen läkarvård eller sjukvårdande behandling.*

3.2 En patient som, *enligt kap 3.1*, tagits emot för akut- eller förlossningsvård men behöver specialistvård som vårdenheten inte kan ge, skall i första hand remitteras till vårdenhet inom hemlandstinget eller till vårdenhet med vilket hemlandstinget har avtal.

Om sådan remittering inte är möjlig skall patienten remitteras till närmaste vårdenhet där den nödvändiga vården kan ges. Den tjänstgörande läkaren har rätt att utfärda en sådan remiss.

En patient som tagits emot för vård, enligt kap 3.1.a, men behöver specialistvård som vårdenheten inte kan ge skall remitteras till vårdenhet enligt de regler som vårdlandstinget tillämpar för sina egna patienter.

3.3 Om en patient, *enligt kap 3.1*, tagits in akut för sluten vård skall så snart det är möjligt kontakt tas med patientens hemlandsting. Sidan 16 i

- 3.4 riksavtalet kompletteras under rubriken ”Kommentarer till riksavtalet för utomlänsvård” med ett nytt kapitel 3.1.a i enlighet med följande.

”Kap 3 Akut- och förlossningsvård samt vård av vissa patienter

Kap 3.1.a Vård av vissa patienter

*Den som vistas inom vårdlandstinget till följd av vård med stöd av LVM, LVU, LRV, LPT, SoL eller är häktad eller är föremål för kriminalvård i anstalt skall av vårdlandstinget erbjudas såväl omedelbar som icke omedelbar vård i enlighet med följande. En sådan patient ska inte sändas hem för vård till sitt hemlandsting och någon kontakt när patienten vårdas behöver vårdlandstinget inte ta med hemlandstinget. Det är vårdlandstinget som i dessa fall bedömer patientens behov av vård och patientens hemlandsting har att acceptera denna bedömning. Därmed tillämpas således **inte** riksavtalets regler om utfärdande av remiss/betalningsförbindelse från hemlandstinget. Vidare är det vårdlandstingets remissregler inom öppen vården som gäller. Vårdlandstinget ersätts för sina kostnader, i enlighet med riksavtalet, från patientens hemlandsting, som har betalningsansvaret.”*

Information om de nya förenklade reglerna

Enligt SKL behöver följande informationsinsatser om de nya reglerna i kap 3 i riksavtalet genomföras för att kunna nå målet om en trygg tillgång till vård för intagna på anstalt och institution.

Förbundet ser ett behov av att respektive landsting informerar de vårdenheter, som ger vård med stöd av LRV och LPT om det nya regelverket. SKL kommer omgående att utfärda ett cirkulär till kommunerna med information om de förenklade reglerna, eftersom socialtjänsten handlägger individärenden med stöd LVM, LVU och SoL. Vidare kommer förbundet att skriftligen informera Kriminalvården och Statens institutionsstyrelse (SiS).

De nya reglerna i riksavtalet finns också tillgängliga via www.skl.se/overenskommelser under rubriken riksavtalet för utomlänsvård.

Uppföljning

SKL kommer att följa landstingens tillämpning av denna rekommendation. En del i uppföljningen är att landstingen och regionerna inkommer till förbundet med sina beslut om att godkänna och tillämpa denna rekommendation.

Sveriges Kommuner och Landsting

Anders Knape
Ordförande